

מ ד י נ ת י ל . 4/ג

מישיבת ועדת החינוך שהתקיימה ביום ג'
ל'ט טבת תש"א (19.12.50) בעה"ח 11.20.

חברי הוועדה:

- ש. פרסיץ - היו"ר
- פ. זילניץ
- א. אלמליח
- י. גורי
- א. הכרמלי
- ד. נצר
- א. ציזלינג

מוזמנים:

- ד. בן-יהודה - מנהל משרד החינוך
- ג. סטנר - ממעט משרד החינוך

נוכחים:

חסרים:

- ע. אסף
- ב. דינברג
- א. ז'בוטינסקי
- ד. כגן
- א. רזיאל-נאור
- י. סמילנסקי
- ד. ז. פנקס

ש. פרסיץ - היו"ר: פותחת את הישיבה.
באיזה דרך אתם מציעים ללכת:
לשאל שאלות חדשות, או שמה נשמע בראשונה את החשובות
על השאלות הקודמות?

א. ציזלינג: אני מציע שניציג לראשונה את
השאלות.

האם בדעת משרד החינוך או שר החינוך
להביא לנו הצעת חוקת חינוך? ידוע לל שיטת
חוקת חינוך ע"י מימי המנדט, זוהי "פקודת החינוך", כפי
שזכור לחברי הוועדה הצענו חוקת חינוך העיקריים, והוסבר
לנו שמכילים חוקת חינוך, ומאז עברו כשנתיים. אני
שואל את משרד החינוך: מתי הם מוכנים להניח על שולחן הכנסת
את עיבוד החוקת החלטה חוקת החינוך?

על כן
נקבל/אינטרמדיה מדויקת, אני מבקש לדעת מהו מצבה של
חוקת כנסת ישראל? הממשלה הזמנית, כאשר קבלה את רשת החינוך
מהועד הלאומי, ונגשה להסדיר את עניני החינוך, החליטה הממשלה
הזמנית למסור הודעה למועצה הזמנית שקבלה עליה הודעה זו
עד אשר ישנונו החוקים המתייבים את מדינת ישראל, ומצד אחר
מקיימים את שאר החוקים מימי ממשלת המנדט. אני מבקש הבהרה
ברורה של המצב החוקי הזה, איך בדעת משרד החינוך להבטיח את
אשר קבלה הממשלה? אמנם, עלינו להיות במצב מבוסס בקשה
להעברת כנסת ישראל, נוצר עתה מצב מוזר במדינת החוקים זרים
מתייבים את מדינת החוקים עם ישראל יהיו בטליים, למרות
שהכוונה הייתה ברורה. האם לא יובא לכנסת חוק קצור אשר אומר:
כל עוד לא קבלה הכנסת חוקים אחרים היא מקיימת את חוקי

2. צינולינג:

כנסת ישראל, ויהטך הדבר הזה לזו קומנט.

ענה אבקט אינפורמציה לשאלה שאני
מבין שצריך להכין אותה, אבל אולי אפשר לקבל אינפורמציה זו
באופן לא מוטל? הייתי רוצה לדעת את חלקן של המועצות -
המקומיות בתקציב החינוך המקומי? אני אינני מבקש מרוט של
כל הרשויות המקומיות, נניח, שתי ערים, שלוש מושבות, ונקח
בעיקר דברים מיפוסיים, נקח גם כמה פרברים. אינני מחכוון
לחינוך התיכוני, אלא רק לגנים ולבתי-ספר עממיים - מהי עיטת
מס החינוך המוטלת במקומות מטיפוסיים? מהו הסכום ליחידה שחייב
במס? ומה הסכום לבוגר באותו ישוב? ואומר על שוט מה אני
שואל את זה כדי שכוונתי תהיה ברורה. בסמכותו של שר החינוך,
ואני אינני מערער על סמכויותיו, היה להטיל מס ארנונה במקום
שאינ שט רשויות מקומיות, והוא עשה זאת לגבי כפרים ערביים.
אני כניתי בטאילתה לשר החינוך: על יסוד מה הוא עשה זאת?
שר החינוך פרטט צו על ארנונה לכפרים ערביים - זה בסמכותו של
השר, אני רק לא מבין את שיטת המס, כי הוא הטיל ארנונה על
נעד בן 15, הוא הטיל סכום שווה על כל גולגולת. ומתוך כך
אני שואל: מהו העומס אשר כל רשות מקומית מטילה על כל מפרנס
החייב במיסים או על כל בוגר? אני מבקט אינפורמציה בקטר לכך?

3. פרמיץ - חינו"ר:

הייתי רוצה לשאול, מה בדעת משרד
החינוך לעשות, כדי למנוע את
הוצאת המורים והגננות מעבודתן ברכוזי עוליים וכפרים נחולים
ולגייסו לעבודות - הזבר גורם לסגירת מוסדות החינוך ונטיילת
אמטריות העבודה מרוב האמנות ששוררן מן הילד בשעות הבוקר
מאפטר לדן לקבל עבודה. למשל, בשיכון האוצר שליד יעזור
(משמר הטבעה) קיים גן-ילדים ומעון ל-15 ילדים. 15 אמחות
אלמנות מתפרנסות זה על-ידי כידורים מיוחדים של משרד העעד,
ממקום זה הוציאוהצבא גננת וגייס אותה והמוסד נמגר. מלגרפת
לטר בקטר לכך, את כי ידוע לי שזוהלם לחת עדיפות למעברות,
אולם אני חולקת על ניחות זה לגבי עניני החינוך, ויש לעשות
שורה שלמה של דברים בכדי למנוע זעזועים במקומות של שכונים
חדשים, יש לעשות עבודה אחרת. מה בדעת משרד החינוך לעשות
כדי לתקן את הדבר? אני חושבת שהחלמת הממטלה צריכה לחול
גם על מקומות אלה ויש לחת להם עדיפות. אולם טרם קבלתי
חשובה בקטר לכך.

מה אנו עושים כדי להבטיח מורים
וגננות למעברות ולקליטת עלייה? מה נעשה למען קומת העבודה
לטעת תירות של מורים וגננות? מה נעשה בקטר למורות חלקיות?
האם מטפלים בכל השאלות האלה? האם לקח משרד החינוך בחשבון,
כי עתה מטלמים את המשכורות לפי הדירוג החדש האפטר לדרוש
מהמורים לעבוד יותר? מה הוצאות בקטר לכך, ומה הסיכויים
למידור השאלה הזו?

מה עשה משרד החינוך בקטר למיקוח
הרכוואי בכל בתי-הספר במקומות הנחולים, ברכוזי העולים
ובמעברות? האם משרד החינוך נושב להטאיר בעיה זו בידי
הארגונים השונים, וכל אחד פותר את השאלה כפי יכולתו, או
אינו פותר לגמרי, או עמנו יש לפמוך על משרד הבריאות? מהן
התכניות בענין זה?

הייתי רוצה לדעת מה עושה משרד
החינוך בקטר לשיורי כדגוגי דריהום לבתי-הספר? ודאי לא נעלם
מעיני משרד החינוך שזוהייה חמלי עבודה לבניין בתי-הספר, ובעיקר
לגנים, מכשירים אינם בנמצא בארץ ואין להטיגם גם בכסף.
האם נעשה דבר, כדי להבטיח יבוא של דברים אלה? האם נעשה דבר
כדי להבטיח עדיפות מסוימת במוסדות שונים בענינים אלו?
האם דאגו לכך שעל דברים אלה לא יחול מס מותרות ולא חטלומי
מכס, משנה שהדברים האלה תלאו הכי יקרים, ובאחתעטב עם ערך
הלירה נצטרך להטיל חטלומים נורמטיים. ואם לא יסדרו כל הדברים
האלה, כרושו של דבר שלא יהיה לנו דבר במוסדות החינוך.

ט. פרסיץ - היו"ר: מה עושה משרד החינוך, כדי להבטיח ספרי לימוד לבתי-הספר? הרי מצב המלאי הוא כזה שאין לקבל כסח נייר לודסטח ספרי לימוד. היחכן שנעמוד בפני בעיה זו בזמן הקרוב ביוהר? אני יודעת שהיו הצעות שונות בקשר לכך. היו הצעות להבטיח נייר בקונסיגנציה ולא נצלו הצעה זו. האם בדעת משרד החינוך ללחוץ ולעשות משהו בכדי להבטיח את הדברים האלה? כן יש להוציא ספרי קריאה וספרי עזר מוזאיימים, כלומר יש לדאוג לנייר וריהוט, ובשני ספחים אלה נמצב הוא טרגי. כפי שידוע לי הזמין משרד החינוך רק חלק מהריהוט, אך טרם השתמש בכל החקציב שעמד לרשותו מטום שלא קבלו את העציה הדרושים לכך. האם דאג משרד החינוך לדבריה אלה, וביחוד עתה לאור המצב הקולמי הקשה? יש לדאוג למינימום של מלאי בכדי להסדיר את עבודתנו החינוכית בארץ.

אי-אפטר לנהל עבודה פדגוגית
סדירה מבלי שנרגיל את הילדים לנקיון מינימלי, דרישות לא תהיינה מוגזמות, אולם יש לתת לילד בבית-הספר מגבת וחתיכה כבונ מטום שבבית הוא אינו מקבל זאת. ואני יודעת שבמסך חדשים הילדים לא קבלו זאת. על הילד לרחוץ את ידיו בטרם ישחה כוס חלב או קקאו? האם דאג משרד החינוך שיהיה לנו מלאי של מגבות וסבון? והאם יש מהפיק נקודות עבור מגבות? האם דאגו שלא יאטרכו לשלם עבור זה מכס ומס מותרות בהגיעם לארץ?

שמענו עתה בשעת הויכוח בלנסח את הודעה שרת העבודה שקיימים 53 מעברות התיטבותיות, הייתי רוצה לדעת אם בכל המעברות האלה קיימת רשות תלנובה? האם ההרשמה לבתי-הספר היתה בהתאם לחוק חינוך חובה?

י. גורי: אני חושב שיש להגדיר מהי שאילתה? כי מה חינוך רק חלק ממחסורי החינוך ואני יכול לבוא ולהוריק עוד כהנה וכהנה, אני מבין שבבית אלה הם חטובים ויש להעמידם לסדר-היום של ועדת החינוך והיא חייק כיצד לפתור אותם? אינני חושב שאפטר לשאול בצורה כזו למשל, מה עשה משרד החינוך כדי להבטיח אספקת נייר ועציה ועוד? הוא לא עשה דבר, ויחכן שעשה משהו, וזה מעט מאד מטום שהוא אינו יכול לעשות יותר, כלומר יש לבקר את הדבריה, אבל אין זו שאילתה. אלה הן בעיות שצריך להעמיד אותן לסדר-היום ולדון עליהן ולחכם אותן.

אשר לפקודת החינוך - אני מצטרף להצעה שיש לגמור את הדבר הזה. אני מאיק שטר החינוך ימנה ועדה שתכין הצעה מתוקנת של החוק ואז תמצאנה את סחרונן בעיות שונות והמצב האבטורוי מבטיח מספיק ימצא את סידורו.

ט. פרסיץ - היו"ר: אני חושבת שבביתך, חבר הלנסח גורי, אינה קולעיה למטרה, כי אפטר לכנות את השאלות בשם שאילתות, מטום שאני חפצה לדעת את הנעשה. יחכן שאני חשדתי בכשרים. רק אחרי שאני מקבלת את חטובת משרד החינוך, נוכל לדעת אם לדון בדבר?

פ. אילנית: אני רוצה לשאול בקשר למסקנהדין של בית-הספר "גאולית", כי מתוך העתונות הבינולתי, כי הזרמים הם היות דבר קבוע במדינת ישראל ומופיעים בחוק חינוך חובה של המדינה.

דר. בן-יהודה: אני חייב לענות על השאילתות שנשאלו ביום י"ב כסלו תש"א. נשאלה שאלה: מיצד להגשים את הביקורת על לימודי הנערים העובדים - אני יכול להשיב על זה שיש לנו הצעות שונות, וגם שונות זו מזו, ואנו מחמשים דרך לביצוע דבר זה. ישנה הצעה למנות אנשים מיוחדים במועצות המקומיות וגם במזרר המרכזי שיבדקו דבריה אלה. וישנה הצעה, כי נבדיל בין חטיבות היות-יומי לבין החטבות על

ד. בוגרנות:
מנהל משרד החינוך

ביקורת הידור בהתייחסות. יש לבוא
היבטים על כוחני העבודה שילגיון
וישלוט אותם למלא את תובתה. לטי
שעה אנו נתונים בעיה זו ועוד חרה השלמו את העברת כל בתי-
הספר הקיימים לשלב חוקי. כל בתי-הספר שהיו מרוכזים על-יד
מועצת החינוך או משרד החינוך כבר הועברו למספרם על בתי-הספר
רשמיים. ישנו בתי-הספר שמועצת החינוך לא הכירה בהם והיו לה
סקופים בלתי לקיטום. ועדה מיוחדת בת 6 אנשים בקרה בכל בתי-
הספר האלה, ואנו נביא למועצת החינוך לחוות דעה את אישורה
של בתי-הספר אלה, ואם יאושרו עליהם מועצת החינוך - הם יעברו
למספרם של בתי-הספר רשמיים.

למי שעה אנו עוסקים במתי בעיות:

א) מינוי וסידור התיקון על בתי-הספר הישנים - לא היתה כל
החולה בטוחה זה, ואנו מינינו כבר חקקה מכל זרם: מזרם העובדים,
מה"מזרחי" ואפילו מ"אגודת ישראל".

ב) עבוד תכניות והגדרת התיקן

של עבודה בתי-הספר כזה - בענין זה חרה הילמנו את העבודה.
קבלנו הצעת תכנית מבתי-הספר שונים. שאלנו הלימוד בבתי-הספר
לנערים עובדים - זהו העלין מסוכם שאנחנו מקווה להימנו בטנה
הזו, כלומר לקראת חס"ב, ולחקיק את כל הנערים העובדים. יש
לאיין שבמקומות החדשים, מבחינת זו העבודה הרבה יותר מסודרת
ובכל שיכונני העולים אנו מוחזים בהתייחסות בתי-הספר יסודי י
ובתי-הספר לנערים עובדים. מחלקת החינוך דורשת שיגישו מיד את
הרישום בשלושת שלביו: א) כמה ילדים נרשמו לגן שנה בני 5
ב) כמה ילדים בני 13 - 14 לבתי-הספר לנערים עובדים. בהתאם לתקנות
ילדים בני 17 - 14 לבתי-הספר לנערים עובדים. בהתאם לתקנות
נטחאו בתי-הספר על שלוש שלביו בכל הנקודות החדשות, ובכל
יעובי העולים במרוצתה ירושלים לומדים בבתי-הספר של קרב
כמו בבתי-הספר של בוקר. אני מקווה, כי בהמשך הביצוע, ובכל
מעט כאשר נטיג שלב חיש ונחגבר על מכשוליה, אהיה מרשים נוסמיה
במני הועדה.

אשר לנערים העובדים עצמם - הם

אינם באים לבתי-הספר, דברתי את מנהלת המזר, כיצד לחייב את
הנערים העובדים להוסיף בבתי-הספר.

ישנן כבר שאילתוח שהיו מכוונות

לשר עצמו כגון: המקעט מועדוני לילה, וענין מועצת החרבות;
הקר בקס למסור לבט, כל הרה דורש "שנת חורש לביהו". הוא עסוק
מאד מטרות שהחייב להביא להנחת הודעה מוסמכת בענין המעברות
והמתנות. כאשר הוא יגמור את העבודה הזו, הוא יהיה נכון למלא
אתרי השאלות המוכנות אליו במהירות האפשרית.

הגרת הכנסת רזיאלי-נאור בקטה וטובה

בקטר למנהל בתי-החינוך החינוך בירושלים - דר. גלעד. אני הייתי
מוכן לענות בטעמו על שאלה זו, אולם לפני המגרא דויתת את
מתן החשובות על השאלות. אני מוכן גם עתה לענות על שאלה
זו, אלא שהיא חפרה ואנני יודע, כי אני רשאי לענות על שאילתה
שלא בנוכחותה של הגב' רזיאלי-נאור.

ה. אילניות:

המליאת הכניס נהוג שאפשר לענות

על שאילתה זאת בנוכחות השואל,
אבל על השאילתה יש לענות דרך כדאי בבושלים מיום הגטוח. אני
חושבת שאפשר לקבל כהוג זה ג' בועדה שלנו ונאמר שהדברים
מעניינים גם אותנו.

דר. בן-יהודה:
מנהל משרד החינוך

אני משיב: לפני מונח מכתבו של
חברי הוועדה ללימודי שכתוב לשר
מזר.

(קורה את המכתב).

ברוחי את הדבר עם מנהל הוועדה
המשרד דר. גלעד, והיותו לנו שיחה ארוכה. הוועדה לי שהמקרה שארע,
לא ארע בבית-הספר החינוך של בוקר, אלא בבית-הספר החינוך של
ערב של הנוער העובד, ובין החלמידיה היו שני נערים (טמוריים
אחי שמוחיהם) שהם חברי אצ"ל ולח"י. כן מוזכר לי דר. גלעד
ומכתיב בהחלט ואומר שאינו נוהג לגדף בחריפות חלמידי אצ"ל ולח"י.
חלמידיה אלה עזבו את בית-הספר ונשארו לדיניה טוביה אתו
ובאים לבקרו - זוהי הוכחה שאין הנהג ביחס של גידופים
אישיים למרות שהם ידעו שהוא איש הנוצח העבודה. הוא מכחיש,
ומודיע שזו עלילת סקר שהוא אמר: "שירדליות היא שן רקובה".
היה מקרה שילד נורה מעל התומה עלידי הערבים. הוסיף נער אחד
עם עתון בידו והיה נרגש מאד ממקרה זה - כל זה ארע בשעת
ההמסקה ולא בזמן הטעור. המנהל שמוע את השיחה שאל את החלמיד
מה הוא מניע לעשות נגד מקרה זה? והחלמיד ענה: "להלחם ולכבוש
את העיר העתיקה". ענה המנהל "טיטנה חקידים נכבדים יותר בגוון:
קיבוץ גלויות, ואין צורך לטחן אשליהם על כיבוש העיר העתיקה,
במקום להתווכח על כיבוש העיר העתיקה, מוטב להקדיש תשומת לב
לחזונות שנעשות, כאשר מבקרים במדינת הגבול והדבר גורם להתמוצות
נגזיות". המנהל התכוון לחזונות במדינת הגבול ולא לחזונות דרכים.
המנהל הניע להקדיש שיחה חופשית לנושא זה, כדי ללמוד את הילדים
את דרכי הויכוח הכללי. שיחה כזו חקיימה ופברה מתוך השתתפות
כל החלמידיה ולביעה רצונה של כל החלמידיה. החלמידיה נקטו
לחמשיך שיחה זו, והמנהל הניע לפיימה בעתה, כדי לא לגרות
לבטול שעות הלימודים. אולם זה היה כבר בסוף השנה, ושיחה שניה
לא חקיימה.

שיחה עם מנהל זה הייתה ארוכה,
כי רציתי לשכנע את עצמי, לפי חקירה אישית צריך אולי, לקרוא
לחלמידיה עצמה, אולי דבר זה לא עשיתי.

אשר לריעות הנערים העובדיה -
נדמה לי, כי אנו עושים הכל, והמדור אף הוא עוזר לנו למצוא
אח כל הילדים. אשר לריעות לגני הילדים - נאמר כאן שהגיוע
הוא בלתי חקין - על שאלות אלו ענה שר החינוך בכנסת.

י. גורי: הוועדה לא הניחה את דעתי.

דר. בן-יהודה:
מנהל משרד החינוך

השר ענה על שאלות אלו ואינני
יכול להשיב שנית עליהן.
אשר לשאלה מה נעשה במשרד החינוך
בקטר להכנת חוק מתאים להגנת הילד והנער - הוקמה ועדה שמעגלת
חוקים להגנת הילד והנער. בוועדה זו משתתפים אנשי משרד הטעור,
משרד החינוך, משרד המיסים, משרד הכלכלה והאוניברסיטה. חוק
אחד כבר עובד עלידי הוועדה הזו, ודאי, יעמדו גם על יתר
החוקים. אגב, מסנר היא חברת הוועדה הזו, וחוכל למסור לכה מרחיט
נוסחים בקטר לכך. שר המיסים הוסיב את הוועדה הזו, ואני אינני
מרוצה מהרכבה. נדמה לי, כי אלו הן כל השאלות שנשאלו בטעם
חקודמת.

א. צינלינג:
אני מבלתי שאלות הקטורות בהזנה
והקטלי את דר. בן-יהודה לבדוק
את הדבריה מתוך, ולהשיב עליהם רק לאחר שיבדקו. אני הדגשתי
זאת במרום.

ד.ר. בודינורד:
מנהל משרד התיכונת

אני מדבר עכשיו את הדבר. יסונן
עלילתו שלטעמי עשה ולא ארפל
לענות עליהן.

אשר להצעה דוגמאות בקשר למס התיכונת
בכמה רטורים מקומיות - אני חושב זאת.

אשר לדבריה של חברת הכנסת פריסיץ
בקשר להוצאת מורים וגננות לפנסיות קבלה הממשלה החלטתה
הנכונה עדיפות למעברות, וההוצאה שידעתי כרגע גוף לתיכונת,
ואנו עומדים כאן בהצעה רצינית מאוד והיא "הצעה המורית לסנה
הבאה". אולם ברגע זה אנו נדרשים לזה מורים וגננות לצבא סגס
בתוספת יד למעברות, והודיע לנו שיש לא נמנית להם מורים וגננות
ימנה הצבא עצמו מורים וגננות. שר התיכונת הודיע שרק הוא ושר
למנו מורים וגננות. אולם לפני שזה אנו רוצים להמציא לצבא
56 אנשים ל-37 מעברות שהוא קבל לידי, על תחרותו. עלי לציין
שהמעברות שהצבא קורה להן "מעברות" אינן מעברות במובן האמיתי
של המלה. לפי מיטב ידיעותי לא כל המעברות שרת העבודה כנחה
אותן בטח זה - הן מעברות, אולם אין דבר זה מטנה מרשימות המצב.
אני דרשתי שנבדוק את המספר 110 מעברות, ונעשה ניות מדויק,
כי מלכינו יש הגדל בענין זה. הצבא קבל לידי 37 נקודות ורק
4 או 5 הן מעברות, והשאר הם כפרי עבודה, ישובי קבע, שיכוני
עולים ומוטבי עובדים. לצבא היה קו אחר בקשרו נקודות אלו תחת
חכונת - מטרה שהן קרובות ליצר. המצב הנומרי עלול להביא
לטרורבינות לאותה האנשים היומנים במקומות אלו. אנונו חייבים
להמציא לצבא 56 אנשים עד יום א' הבא, והחלטנו להוציא מורים
ממקומות עבודה גדולים. יתכן ונחמירן להמציא את מספר שעות
הלימודים בבתי-הספר הקיימים. אנונו הגענו לקצה גבול האפשרות,
אני אומר זאת כדי שדעו מהו המצב? אנו הגענו לקצה גבול
האפשרות בשטח הנומרי, ועתה מלמדי אנשים ואיננו יודעים היטב
את השכח העברית, הם אינם יודעים איך ללמד ובכל זאת מלמדים.
יש לשלוח כוחות חלוציים ללמוד המקומות שהצבא דורש, ואי-אפשר
לשלוח כל מורה - זהו מקיץ שליחות, ולכן אנו חוששים ששרי
חומר חלוצי, והחלטנו להוציא מורים ממקומות עבודה, כי אין
לנו זרף אחרת. אולם אין מרוש הדבר שרריך להוציא מורה מיסרבי
עולים שהיו יחידים. אנו נודיע להצבא להדבר את אותה האנשים
העובדים במילוי ביטובי עוליה, ונבדוק מקומות אחרים.

אשר לשנה הבאה - לפי המבוכנו
יחסרו לנו קרוב ל-2,000 מורים. זה המקור הקטור בתיכונת הנובה.
נרצה לכתן עלינו לדאוג לתיכונת התיכונת. יש לנו הצעות מרובות
ועקסניות שחדרשנה נוקיט במכסה. הקו הוא "כל עתה טעה חירות
לגבי התיכונת הנצטרך להוציא מקומות חירות ולקבל אותן בכנסת.
כן יהיה צורך להחיל חובות כוונות על המורים העובדים ולרחקם
למקום העבודה. בלוי ר' יחקקיה מנה מסקניה, ואנו נרועץ
בהסתדרות המורים, כי אם היא לא תסכים לכך יהיה בזה מטרה כפיה
לגבי המורים והדבר לא יצא למרשל. מוליכים עתה הצעות יחברות
מאד, כדי להשיג מספר זה של המורים הנומריים.

א. אדלוינג:

האם אפשר לדעת מהו מספר המורים
אמרו ומהו מספרם במדעלי?

ד.ר. בודינורד:
מנהל משרד התיכונת

מחוך כל ההצעות, גם את נשיג את
הנשיג מהן כהיה קרוביה לטהרון
הנפליה.

אשר לאלה הגידי לצבא - האלה זו
עומדת לנו למכסול, רגה בעיה זו נמצאה בתוך מערכת האמאקיה
ועלינו לנקוט עמדה מלפיהם.

פ. אילניא:

כתשובה לעאילתה שהגשתי בקשר לחוק להגנת הילד והנוער, קבלתי תשובה שהוקמה ועדה, ואף דר. בן-יהודה לא היה שבע-רצון מהרכבה. הועדה מתכוונת לצמצם את הבעיה ולקטור את הדבר עם בעיות עבודה. אולם כוונתי היתה לבעית חוק האפורופסות וזכותו של הילד כלפי מבוגרים והורים. דוגמא טובה לכך היא התאבדותו הירי לדי תימן. האם מסרד החינוך אינו רואה חובה לעצמו להקים ועדה קטנה שתעבד הצעת חוק להגנת הילד ללא כל קשר עם הועדה הקיימת, כי בעיה זו נוגעת לעשרות אלפי ילדים בארץ ויש להגן עליהם. אני טבורה סיכ להקים ועדה מעין זו שתבין את הצעת החוק.

ד. גוריא:

דר. בן-יהודה בתשובותיו לכמה שאלות אשר, שהדברים נאמרו כבר מעל במת הכנסת, ולכן הוא פטור מתשובה בועדה שהיא חלק מהכנסת. אני מסכים, שבאופן פורמלי הדבר הוא כך, מאחר שהסר הטיב כבר. אף-על-פי-כן מתעוררת שאלה - אם מישהו מציג שאילתה, הרי יש לזה תכלית, וכאשר מסיבים על השאלה, יתכן והתשובה מניחה את הדעת, ובאם לא, חותר השואל לקראת התכלית השאלה. סר החינוך אמנם, הטיב על השאלה והתשובה לא הניחה את דעתי, ואני יכול לקום לטעון שהתשובה לא הניחה את דעתי, והנה אומר דר, בן-יהודה שהענין כבר נגמר, אני גם יכול להציע ולדרוש סיעמיו איזה שהוא סעיף לטור-היום, אולם יעברו חדשים עד אשר יגיעו לדיון בסעיף זה, ואז לא תהיה כל תכלית לשאלתי. אני שואל: האם אפשר לקבל את התשובה הפורמלית, שאינני יכול לשלול אותה, סר החינוך וסיב על השאלה מעל במת הכנסת, ובה נגמר הענין?

אשר לשאלת הכפילות במוסדות החינוך - קיימת מועצת החינוך וקיימת ועדה חינוך. אולם אני חושב שיש להגיע לאיזה שהיא מסקנה ביחס לענינים שמועצת החינוך צריכה לספל בהם ורק היא מספלת בהם, ובאיזה סטחים צריכה לעסוק ועדת החינוך? יש לחסוך בזמן, ונוסף לכך פג טעמו של זיון אם דסים בן פעמיים. זוהי הצעה מעשית שהתעוררה בקשר להצעת התקציב הנוכחי, ואשר תתעורר בודאי, לגבי תקציב שנת 52-1951. אנו רואים שלוועדת החינוך לא היתה כל השפעה על התקציב, אמנם חברי הועדה הספיעו, אבל כבודדים ולא כאורגן, כי בעית תקציב החינוך נוגעת למועצת החינוך, אולם מועצה זו אינה מוסד פרלמנטרי. זוהי דוגמא עד כמה הכרחי להתאים את הדברים ולמנוע כפילות.

אשר לבעית חוסר המורים - דר. דר. בן-יהודה הזכיר שחטרים כ-2,000 מורים, דברנו גם במועצת החינוך של ההסתדרות על בעיה זו, ואמרו לנו שיכסירו ויכינו את המורים במידה מצומצמת ביותר מבחינת ההכשרה ומספר מורים זה יספק אתהאעזים של המורים בימי מחלתם וחילופי גברא ולא יתן כל תוספת מורים - דבר זה חל על כל הזרמים. האם התוספת של 2,000 מורים תכסה גם את המחסור הסגרת הירגיל שהולך וגדל משנה לשנה, ואת הצורך בתוספת מורים לעליה החדשה, האם זהו החשבון הכולל? אם כן הדבר, הרי כדאי היה לחוקק חוק שיגייס את המורים, כל תלמיד מביין בוגרי הגימנסיה, אשר מסרד החינוך ימצאו למכסר להוראה יגייס אותו כסט שמגייסים אנשים לצבא, שאם לא כן, אין פתרון לבעיה חמורה זו.

דר. בן-יהודה:

הצבא דורש את כולם.

מנהל מסרד החינוך

י. גוריא:

אם מדברים על שעת חירום - יש להסתמך בכל האמצעים של שעת חירום.

כן ישנם אנשים שעזבו את ההוראה ועברו למקצועות אחרים, יש להחזירם למקצוע ההוראה. יש להסתמך באמצעים שונים של גיוס חובה, כי בלי גיוס חובה לא תפתר השאלה. אמנם אפשר להטיל חובה גיוס במקצועות שונים, אבל במקצוע ההוראה, בכל זאת לא תמצא השאלה את פתרונה בלי גיוס.

ד. נצ"ר:

אני מסבחת את אורך רוחם של חברי ועדת החינוך, כי רק חברים בודדים מבין חברי הוועדה אינם חברים במועצת החינוך ואז חוזרים ודשים באותו נושא פעמים אחדות הן במועצת החינוך והן בוועדת החינוך. אינני קובעת פה מה היה הרכב הדברים בזמן הקמת מועצת החינוך וקשה לי לומר, אם המועצה עזרה לביצוע המפעל החינוכי של חוק חינוך חובה. אולם, ברור, כי לתוך עבודת ועדת החינוך הוכנס מסהו מחוץ לסדר עבודתנו, ועובדה זו מקשה גם על באי-כח מסדר החינוך. אני מצטרפת להצעת חבר הכנסת גורי, שיש לקבוע את התחומים הסייכים לכל מוסד.

ועתה אני עוברת לענין: אופן עבודת ועדת החינוך - אני יושבת כאן ושומעת על המחסור במורים ועובדי חינוך ולבי נוקפני, כי הייתי מורה יצחק עשרות שנים, ואני נמצאת בוועדה זו מתוך הנחה, שיש בי כדי להועיל בטוב החינוך. אולם לפעמים אני חושבת שמוטב היה לי להמשיך בהוראה שזה ודאי, היה עוזר במשהו להקלת הטוב, כי אינני רואה כל תועלת בישיבות שלנו. ורק חינוך חובה חבל מאתנו עבודה רבה במסך תקופה מסוימת, ועתה אנו יושבים ודשים בדברים של מה בכך. אני מעמידה שאלה ב בפני יו"ר ועדת החינוך, מה יהיה תוכן עבודתנו להבא? יתכן ואין לנו עבודה לכל שבוע, ועל-כן יש לבטל את הוועדה פעם בשבועיים יש לגרר מהם הדברים התובעים מאתנו הסתמפות, יש דברים תחוקתיים שאנחנו צריכים להיות בהם גורם, ואז במסך השנה אנחנו מגיעים לאיזו שהן הצעות. ישנם דברים המתבקשים מאלהם, אני גם הייתי מטפחת בחלקי חוק ולא בחוק מלא.

אשר לשאלת חוסר המורים - הייתי מציעה שנעמיד בעיה זו לסדר-היום של הוועדה באחת הישיבות הקרובות, ונשמע מהן ההצעות בקשר לכך. אנום, קיימת בעיה חמורה מאד והיא - חוסר אינטליגנציה עובדת, וזה מוגם גם בטוב החינוך. במסדר הבריאות ישנה הצעה להוציא מהל שנה גשנה מחזור של 500 אחרות, אבל אי-אפשר לקחת אדם יסר מן העבודה ולהכניסו לתפקידים מסוימים. יתכן וועדת הסרותים הציבוריים הייתה צריכה לקיים איזה שהן התייעצויות מוקדמות עם ועדת החינוך.

אשר לצבא - אין לקחת את המורים מן הצבא, כי גם הם המורים מלמדים, אני הייתי בנח"ל בסביבות ירוסלים ושם ישנם אנשים יוצאי 27 ארצות, ברור ששם מלמדים המורים האלה.

כן הייתי רוצה להעמיד לסדר-היום של הוועדה את עבודת לטכת הנוער של מסדר החינוך, אשר יש לה תקציב של - 25.000 ל"י לשנה. הייתי רוצה לדעת מהם עושים בכלל, ובעיקר מהם עושים לגבי נערים עובדים? כיצד עובד הסדור? ומה מצב הפרטונל שלו?

אשר לשאלה אשר עזרר חבר הכנסת גורי בקשר לתקציב - שאלה זו מתעוררת בכל הועדות, שאלה זו עמדה גם בפני ועדת הסרותים הציבוריים בקשר לעניני הבריאות. אני הייתי מציעה שיו"ר ועדת החינוך תפגש עם יו"ר ועדות אחרות ויבואו בשאלה בפני ועדת הכנסת: מי עוסק בתקציב בטרם שהוא בא לפני ועדת הכספים? יתכן ויש צורך להרכיב ועדות מסנה לדיון בתקציבים השונים בטרם שהם באים בפני ועדת הכספים?

א. ציזלינג:

הטיחה הזו היא חופשית ונובעת בשאלות חשובות. אני אינני רואה טרגדיה בכפילות זו של שני המוסדות האלה, כי ישנם ענינים וטידורים שאין הכרח שיעשו במסגרת פרלמנטרית, ואני חושב שזה יכול להמסך כך, ואינני רואה בזה אסון ולא ביטול זמן, אם אותן הבעיות מתעוררות גם בוועדת החינוך וגם במועצת החינוך ואם נביא את הדוגמאות המוכיחות על כפילות, נראה שאין הן כה יבנות.

א. ציזלינג:

אני רוצה להעיר אי-גילוי הערות בעקבות הערותיו של חבר הכנסת גורי, והייתי רוצה שהוא יטיק את מסקנותיו מדבריו. אני מטעים לדבריו; כי סוף סוף ישנו חוק וישנם חיים פרלמנטריים, וישנה אחריות מסוימת על ביצוע החוק ואינה יכולה להרשות לממשלה שתעשה כאדם העושה בתוך שלו, ואני חושב שבשטח זה אני אחראים בסידה שזה. אני מפנה פניתי זו לחבר הכנסת גורי. בדיון הועדה אנו חופשיים יותר מאשר בדיון בכנסת, כי הכנסת צריכה להיות מוגנת, אולם שר החינוך משתמש ממתן תשובה ואי-אפשר לו לומר שכל הילדים בתל-אביב לומדים, בה גיליה שאני משער לכ-2,500-2,000 ילדים נמצאים מחוץ לגבול הילדים ועל יסוד זה תהיה אחר-כך תשובת השר בכנסת? כן אי-אפשר לבוא ולומר: שיסנה התקדמות בענין הוערים העובדים. אני מבין לידנו אינה מסגת להגיע לכל הטקומות, אולם אפשר היה לעשות בדיקות במקומות עבודה אחדים היכן עובדים נערים עובדים ולתבוע לדין כמה טנהלי עבודה ולהעמיד למשפט את הנער ואת הוריו. אבל, ברור לי שכל אין נוהגים במלחמה לדבר בה רציני.

אשר לבעית חוסר המורים - יש לי פזמון ישן שאני שר אותו תמיד. אולם בחדשים האחרונים קבלה עין-חרוד 100 ילדים מתורכיה ובכל זאת יולט לומדים, ואין לנו יותר מורים מאשר יש לארץ-העולם; התקבצו ילדי המסק ופולמדים את העולים החדשים, מסוים שיש לילדים אלה גיליה חברתית, והם מתייעצים עם המורים וסודרכים על-ידם. בצורה זו אפשר לפתור את הבעיה-הל-10,000 ילדים נוספים, וזו הדרך לפתרון בעית לימודי הילדי העולים, דבר זה מבוטט על יסוד אחריות ציבורית ויש בזה כדי לפתור חלק מהבעיה. אני אינני חולק להביא סוג מסוים של אנשים להתנדבות, ואינני חושב שכל התלמידים צריכים ללמד את ילדי העולים ולא להמליך ללמוד באוניברסיטה. אולם אני חושב שתלמידי הכתות ז' ו-ח' בבתי-הספר התיכוניים יכולים ללמד תוך כדי לימודיהם, ולו גם לית פרנסה.

ועוד דוגמא מעין-חרוד - ראוי ללדי המסקים הסמוכים את טענה ילדי עין-חרוד והתחילו יוצאים אף הם בקבוצות קטנות ללמד את ילדי העולים. לכן, אני אוסר שלא היה צריך לאסור על חברי תנועות הנוער לבוא לסחנות ולהורות שם.

כן צריך היה לעשות מבחן ולהוציא את הפקידים הראויים לסמל כמורים, מסקום עבודתם ולשלחם למעברות, יש להבטיח להם את מסקום העבודתם. כן יש להוציא אמהות יותר קטינות שתסענה ללמד בסביבה. אינני מאמין שענין הזרמים ספריע כאן, כי לכולם ישנם פקידים, ואם זהו אחד זקוק לעזרת הסני, הוא ודאי יקבל זאת. הגלישה הקיימת היום היא יותר מדי ביוורוקרטית ואני אוסר זאת בכל חוסרת הדין. אנחנו איננו לוקחים בחשבון את הדינסיקה ביכולתה של הארץ.

א. אלטליח:

אני רוצה לחזור על הערתה של חברת הכנסת פרטיץ והיא - סנקרוב נעמוד בפני מצב של חוסר ספרי לימוד. אני מתפלא שדבר זה נודע לדר. בן-יהודה רק מפלי העתונות, הן אנו עומדים בפני מצב קשה. אם נדבר בכנסת על מצב הניצח-לעתונות, אני אזכיר זאת שפנו למשרד האטסקה והקיצוב בקשר לנייר והם ענו שזה אינו סצרך חיוני. הן זה דבר נכבד מאד, ואם המול"ט לא פנו אליכם הייתם צריכים לפנות אליהם וכן למשרד האטסקה ולטפל בדבו, כי יתכן ולשנה הזאת עוד יטפיק לנו הנייר, אבל יתכן ויתעקרו במשרדים ולא יתנו נייר מסוים שאין זה סצרך בה חיוני. ברור, כי נעמוד בפני מסבד קשב וגדול יותר מאשר מלמד המחסור בסורקים. אני מבקש שמשרד החינוך יתעניין בבעיה זו, כי עוד מעט ולא תהיה עבודה בבתי-הדפוס ולא יהיו לנו ספרי לימוד.

א. הכרסלי:

מתוך הביטוי שהיה לנו בקשר עם מועצת החינוך וועדת החינוך, מן הדין הוא שבהרבה ובחשוב, אם זוהי הדרך שבה אנו צריכים ללכת. לכן הייתי מציע שמתוך ועדת החינוך תבחר ועדה מצומצמת שתבחין את הדברים ותראה אם אפשר לשזג את שני המוסדות האלה, או לבטל את אחד מהם, הדבר יועיל גם לנו וגם לענין הנידון. ברור, כי קשה לנהל מדינה, אולם בצענו כבר את חוק חינוך חובה והצלחנו להתגבר על מכסולים רבים, ויש אחרים, כי בשנת תש"ב נגיע לפתרון בעיות נוטפות. אולם, לפי שעה ישנה מציאות מכזרית וישנם תנאים מסוימים המתקבלים על כולנו ואשר הוא אחד האחראים לכך.

אני הייתי רוצה לדעת, אם ישנן הסנה סורות העובדות 24 שעות לשבוע? אני יודע שיסנן סורות רבות העובדות רק 24 שעות, דבר זה צריך להתחטל. אף אני הייתי סורה ועבדתי 36 שעות בשבוע. ברור מדבר זה לא יכול להספך יותר, אם אפשר לסלוח לסורות העובדות 24 שעות סעות שהן אסרות לילדים, קשה לעבוד בסתיקה על סידור זה לגבי סורות.

כן יי, לדעתך, לבטל את השעה השישית. נאמר עתה באינטויות, אם ערכה של השעה השישית הוא רב? כי כאשר אני עבדתי בטקצווע זה אפשרי בוחתי בשעה השישית. מצבנו הוא קשה ויש גם להגדיל את הכתה. פה בירוסלגים ישנו כמות בנות 28 ילדים.

ד. בן-יהודה:
מנהל סטוד החינוך

דבר זה קיים רגלל הזרמים.

א. הכרסלי:

עתה אפשר לחייב את הסורים לעבוד גם בבית-ספר ובבוקר וגם בבית-ספר בערב, ולשלם להם שכר סתאים. נוטף-לכך יודע כל אחד מאתנו שבהיותו תלמיד ואחד הסורים היו חולה, היו תלמים תלמיד מכתה עליונה לכתות א' ו-ב', ובין אותם התלמידים ששלחו להורות בכתות אלו היו תלמידים שבעתיד בחרו להתמסר עם מקצוע ההוראה. יש לנצל גם כוחות אלה. עלינו להתאים את עצמנו לשעת חירום.

פ. אילנית:

אני שאלתי: אם נוסף לוועדה הקיימת יכולים להקים ועדה, אשר תכין הצעת חוק להגנת הילד והנער מפני סבוגריות ועוד.

ג. טנור:

הועדה הקיימת חוקה. ביזום סטוד מסרד המספטים. בעדות ילדים במספטים פליליים וטיינים שטם הגיעו מיט עד נפט, והסדובר בחוקים אלה, כיצד לגבות את עדותם של הנפגעים הקטנים.

אשר להגנת הילד מפני סבוגריות ואפילו הורים - אני סוכרחה להגיד שהמכונה התווקתית שלנו עמוסה מאד בעיבוד חוקים שאינם קיימים כלל. אני מסופקת אם דבר סטוג זה שהזכרת יכול לבוא כחוק. זו שאלה של פיקוח וחינוך הסבוגריות יותר מאשר שאלת חוק.

אני הייתי מציעה לחברים אם יש להם הצעות שונות, יציעו אותן לי, ואני אסטר לכת אינפורמציה אם ישנם איזה שהם חוקים הפועלים כבר, ואם החוקים האלה? ועל-כן הביאו את הצעותיכם ואני אטביר לכם את הדברים, כדי שלא תעמדו בחלל ריק.

ד. בן-יהודה:
מנהל סטוד החינוך

אני איכני יכול להסיב עתה על כל המאמץ, אולם עלי לצין, כי בעית שני הנופטים - היא בעיה שיש להסיב לב אליה, אינני אומר שיש צורך בייב גופיה, אלא אנוחמים צריכים

ד"ר בן-יהודה:
מנהל משרד החינוך

להיות מוגדרים בהחלט, הועדה צריכה לעטוף בכל אגרות הדברים, אם אפשר כך לומר, שעברו קריאה ראשונה. הכפילות סובלת בעיקר בשטח השאלות והאילמות, שטוח שהשאלות צומחות מתוך החברים היוצאים בשני סטודות אלה - ובזה יש בזבוז זמן רב ויש צורך להסדיר דבר זה. אני הייתי תומך בהצעה שיש להקים ועדה, אם גתם רוצים יכולה הועדה להיות מורכבת רק מחברי ועדת החינוך, אני הייתי מציע לצאת מגבולות פורסליות ולהקים ועדה שתהיה מורכבת גם מנציגי משרד החינוך והועדה המצומצמת תסדיר את הדבר הזה.

השאלה העיקרית היא - לאלה המחסור

בסורים. אני איבני סמסין, חבר הכנסת ציזלינג, ביצע לוחן הגדולה של תכניותיך, כי יש להבדיל בין מבאי הקיבוץ ותנאי העיר, ולמעשה רוב רובו של הישוב מרוכז בערים וטס קשה לבצע את תכניותיך, בה אם יהיה פיקוח בבתי הספר התיכוניים; ואם גם נשיג משהו בכך, יזה יעלה בטכונים עצומים ויהיה בזבוז רב. בקיבוץ אפשר לבצע דברים אלה סתם שיסנה החלטה פנימית, אולם בעיר אי אפשר לעשות זאת, אי אפשר להפחית את יעוד הלסודים, יש גם ברע הגוזל זמן. ואם אחרי סמסנים רבים יתן לבן הדבר משרד תלמידים שירצו ללמד בטעבורות, יצא כי גם אלה הרוצים לנסוע לל תמיד יוכלו לנסוע. כך שהוצאת תלמידים להוראה בטעבורות איננה עלולה להביא תועלת רבה. זכורים לנו ימי יציאת הגיטנסיות לססקים (א. ציזלינג: זה נתן הרבה סגור). בדמים סרובים עלה לנו להוציאם, ונחלל סמסנים רבים לא מולט יצאו.

אולם נוסף לכך יש לנו דורבואר

של אמצעים עצומים שאין אתם מרגישים בהם וזהו: ענין הסורים החלקיים. אני מתפלא עליכם שאתם שומעים על דבר זה ועוברים עליו בשתיקה, והציבור, בשטח זה, אינו עוסד לצדנו. להלכה, על הנייר זה אלקי מטרות ולמעשה זה 500 מטרות, היום בהתאם לסטטיסטיקה, רוב הסורים הם חלקיים - דבר זה לא ייתכן. בהתאם לדירוג החוסי, יש כבר הבדל בין מספרות הסורים עובדים 24 שעות לשבוע ובין סורים העובדים 30 שעות. בשעת חירום זה אפשר לקבל 500 מטרות נוספות על-ידי חיוב הסורים לעבוד יעוד נוספות. מולט יש להקים ועדת חירום שתדון בענינים אינדבידואליים. נוסף לכך ישנם סורים ומורות הקבלים חופשה לשנה. יש ומורה בוחרת לל לאתה יונה נוספת בבית משום שאין לה מספלת בתינוקה, עתה לא נוכל להסכים לדבריה אלה.

אשר לבחירות הדתיות - קבלה

הכנסת החלטה שהן מסוחררות מגיוס, סגור סיס אצלי בחודות שמספחותיהן מתנגדות לחיי הצבא, לכן אפשר בשטח זה, להתאחד עם החפיות ולומר: כי כל אותן הבחורות הדתיות המסוחררות מגיוס תלסדעה, או בבית-ספר לאחיות, או בסמינר לסורים.

כן באשר לבגייס את הסורים לעבודה

למעלה משלשים שעות לשבוע, ולא תהיה בזה כל הוסרה, כי הסורים עובדים עוד כ-10 - 15 שעות נוספות בשעות פרטיים. אין צורך שהמורה ילמד בשעורים פרטיים, אלא אותם הסורים המלסדים בבתי-הספר בבוקר ילמדו ברת-סוף בערב. אפשר לחייב מורה לעבוד עד 40 שעות לשבוע, כי אין מורה שאיבנו עובד 50 שעות בשבוע במטרות פרטיות. עבודה זו צריכה להכנס לתוך מערכת השעות.

נוסף לכך ישנן הצעות להפחית

את מספר השעות בבית-הספר וללמד במקום 33 שעות רק 30 שעות, ואיבני רואה מסון בכך, כי גם עתה לוחמים ילדינו יפה ויללי העולים לומדים בצורה פחות יפה. אני מתנגד להורדת דתם התרגיית, כי דוקא בשנים אלה שהרמה יורדת, יש לשמור עליה, כי גירום המורה יחסרו לבנו כמות איבטלגנטיים.

ד"ר בן-יהודה:
מנהל משרד החינוך

אשר להוצאת בוגרי בתי-הספר
התיכוניים - א) הצבא דורש את
גילם בטענה שזוהו החומר האנושי
המתאים ביותר. ב) אותם סגור התלמידים שיצאו להוראה, יש לסגור כחומר
בשביל הסטינר, שאם לא כן, נצטרך לסגור את הסטינרים, במילא דרך סגור
התלמידים בסטינר ב-50%. בטענה לעברה היו אלימים תלמידים והסנה ישנם
רק 1000, משום שהכחות קטנות והטורים קבליים מסכונים הגדולה מי שתיים
משהיתה. אני גוזר מאוד שלא יבוא את תלמידי הסטינר באמצע הלנה,
כי עוד מעט ולא יהיה לנו אדם בעל תעודה פדגוגית. אני חושב שלא
נוכל לקבל אפילו סגורים אילו מבוגרי בתי-הספר התיכוניים. אנו סדרנו
שהתלמידים בסטינר יקבלו הצעות וצופו כפסן 15 חודש - דברים אלה
דורשים חוקים בכנסת. כן דרתי חוק ליימון הטורים לסקור עבודתם ואין
לתת להם חופשה, בדרך כלל אנו נותנים הכתב למורה המקבל חופש, הטבטיח
לו את זכויותיו עם חזרתו לעבודה. הצעה לא נתן הכתב כזה, לסרות שאין
הסורה מפקד, כי תמיד יקבלו אותו לעבודה. דרושה ועדת חירום לערעורים
שתיכנס לחיים הפרטיים של כל אדם ואחד ותקורב את הח באמת זקוקים לחופש.

יש לנו קשיים עם הטורים
סאינם רוצים ללכת לסקורות שאנו שולחים אותם. יש לדאוג לכך שהמורה
ילך לסקור שהוא נשלח. ענין ההחלטה הדתית - אף הוא דורש חוק בכנסת.
המפקחים הדתיים הסכימו שהחלטות המלכה לבתי-ספר לאחיות
או לטמינרים - דבר זה צריך להפסק שחורה תבין שהיא דתית וזוהי תהיה
מסוחררת. את כל הדברים האלה נביא לזכר הטורים הנמשך והשני ונראה
את אשר נעשה.

היו"ר ש. פרטיץ:

בקשר לעבודת הועדה ולתכנה -
אם יש משהו שמרגיש את עצמו אוסלל
בועדה - הרי זו אני. אנו קולנו סמכויות סמכויות ואיננו עובדים לפי
סמכויות אלו, לא משום שאיננו רוצים אלה סמכויות להרמנו לנו גוף שני
סגורל מאתנו שורה של חוקים שאנחנו חייבים לרצותם לשלל בהם. אחד
הדברים החשובים ביותר הנמצאים בטכנות של כל ועדה הם - דיון בהצעות
חוק, ולנו יש הצעות על גבי הצעות. אולם הצעה חוק איננה לבוא מן
המטלה ומשרד החינוך, והם חייבים טעמים לכך, אנו סמכויות עליהם
ועלינו. איננו רוצה להרויב את הדיבור בקשר לכך, אולם באחת הישיבות
הקרובות אביא לדיון את ענין סמכויות ועדת החינוך.

אשר ליצאת המחזור בטורים - זו
שאלה שאני מדברת עליה כל ימי הכנסת, ועתה לנו נמצאים במצב חירום
רציני. ואם אנו טכרטים להצטיין את רמת התרבות של החרץ, יש לסקור
יפה יפה את ההצעות למציעים. אני חייבת חפצה לדעת כמה כתות קטנות
יש ב"אגודת ישראל", ב"סדרתי" וביתר הזרמים, וכמה כתות הוראה אנחנו
מבטלים על-ידי כך? בדסה לי, כי גורה הכללי, כמעט, שאין כתות קטנות;
גם בזרם העובדים ישנן כתות קטנות. אני מדברת על כל אותם המקומות
שאפשר להגדיל את הכתות ולהקטין את מספר הטורים. אני מבקשת להכין
לנו רשימה בקשר לכך; אשר להצעות משרד החינוך להגדלת מספר הטורים -
עד כה לא הביאו לנו כל הצעות חוק בקשר לזכרם אלה.

מאשר אנו מדברים על טורים,
הכוונה לכתות הוראה וגם לגבנות. הסורטי המזורזים שאנחנו מסדרים,
ייתכן שיעילותן מפורקת. אבל יכול היה משרד החינוך לפתוח בית-סדר
לגבנות-עוזרות ושם יקבלו בחירות שבטורי רק בית-ספר עממי, ובעזרת
עוזרות אלה תוכל הגבנות להגדיל את עמדה. ומעוזרות לגבנות אפשר להכשיר
את העולות החדשות אולם צריך שבסטינר זה יהיה אינטרנס שיוכל לספק
גם את הוצאותיהן כי אין להם טסה לחתקיות. יש לעינת זאת כדי שנוכל
לעטור במצב הקשה,

היו"ר ש. פרסיץ:

אני קצת התפלאתי על חוסר ידיעתו של ז"ר בן-יהודה בקשר לסאלת הניר, שטום שהוא יושב בוועדה לחלוקת הניר וידוע אין הסגב לאשורו שאין אף גליון ניר.

אשר להצעות שנוסעו כאן ביחס לכחות הוראה במעברות - עלי לציין שבארגונו נרשמו כ-300 נשים קשישות יותר שטרם טסינריות ופונדיות ללכת למעברות. אולם לא כל ארגון יכול לפתור את בעלת התחבורה. אני רוצה לדבריים אלה יהיה ברורים ואחרי שיתקיים כנס המפקחים יביא סגור החינוך, בכחירות האפשרית, הצעת חוק. נוסף לכך אני שונה לסדר החינוך שבסקר שלהם יעמדו על כך באיזה מקומות אפשר יהיה להבדיל את הכתות ולאגיע לקיסוצים בכחות הוראה.

ר"ר בן-יהודה:
מנהל סגור החינוך

יש לבדוק הסוג עניינים דחופים ובכל פעם אנחנו מתחילים באיזה שהוא ענין ומפסיקים באמצע.

אשר לכתות הקטנות - נדמה לי, כי נוכל להרוויח כאן רק רגבות לירות אחדות, כל יעדים אין בטעם הבדל בגודל הכתות בזרמים חינוכיים. השאלה היא רק בקשר ל"אגודת ישראל" ו"הטורח" שהכתות שלהם מהווים רק 6% מכל הכתות בארץ. בדרך כלל, במקומות ישוב חדשים, נפתחים, אפילו, שלשה חמי טפח, אלא שלאחר זמן מה הישוב מגדיר את עצמו בסדר רק בית-ספר אחד, אולם בעצמה זו אנו טובלים בעיקר בטסינריות, כי אין צורך שיהיה בחיפה שלשה טסינריות, ובתל-אביב אפשר להסתפק בשני טסינריות ואין צורך ב-4 - 5. בחינוך היסודי יכולה סאלת הגדלת הכתות להביא רווח קטן מאוד, ואלה הסאטינים בזרמים, ודאי, לא ירצו לקצץ את הרווח הזה.

א. ציזלינג:

אני הייתי רוצה, כי בשעת פרסום חלוקת הכתות, יפורסם הדבר לפי סקטוריים של צורות ההמילבות בארץ. אפילו סגור הסטטיסטיקה המסללית, מבליט בזמן האחרון את החלוקה החברתית לכל צורותיה. אני הייתי מבקש לפרטוק חלוקה זו יקח עוד שנוע ימים, כדי שתוכלו להבליט את החלוקה החברתית ולבל בטעה את הציבור.

היו"ר ש. פרסיץ:

אשר לסאלת תקציב החינוך - אינני יודעת אם הדבר נמצא במסכתנו. ובפרט שעוד טרם בטלנו את טוענת החינוך.

(קוראת את תקנות הועדות).

בתקנות אלה כתוב שיש להוועץ באותה ועדה שהדבר "נמצא בתחום ענייניה". אני חושבת שאפשר להאחז בדבר זה ולפנות בכך לוועדת הכנסת.

פ. אילנית:

כאן ישנה חקלה שהטר לא נועץ, כי לא נועץ בטוענת החינוך בקשר לענייני התקציב. בוועדת הכנסת עמד על כך, שמועצת החינוך אינה מוסד פרלמנטרי. שני החינוך ענה, שבמסכתנו להרכיב את המועצה ולפטר. אולם אני רואה בזה ענין חינוכי שאנו נשפט גוף מייצג, לתקדים לכך יכולים להיות ענייניהם. יש להקים ועדת מייצג שתוועץ בנו והתשמע את חוות דעתנו בענייני החינוך בטרם נחליט באיזה גופני זעמת הכספים.

נוסף לכך אני רוצה להזכיר, כי עלינו לבקר בבית-היתומים דיסקין, וכן יש לבטח בשלוח מעברות, בטרם שיטסור הסר את סקירתו בכנסת. אני חושבת שיש לדאוג עניינים שהלך נפט, כך שנוכל להתרשם מהדברים ולהורכב גמו עליינו.

ט. פרסיץ - היו"ר:

אשר לביקור במעבדות - אני מניחה, כי אשר למסור את סקירתו בשבוע הבא, אם כי עדיין לא ברור הדבר. אולם איגני חושבת שביקור בשלוח מעבדות יוכל לעזור לנו, משום שאנו יכולים לבקר, דוקא במעבדות מסודרות יותר או מסודרות פחות, ולפיהן להוציא מסקנות לא מדויקות. ישנן מעבדות טובות, יש מעבדות בפרוזדור ירושלים, כנגב ובגליל. איגני רוצה שנבוא מבחינת "אורח בא לרגע ורואה כל פגע" - לזה אין כל ערך. אני חושבת שיש לפנות למשרד הכריזאות שיסדיר לנו את הטיור.

א. ציזלינג:

אני הייתי מציע שיסעו כל זוגות זוגות חברים, ובעונה יעשו זאת, ואין לצאת בטיירה של כל חברי ועדת החינוך על-כל-פנים אם יסעו בטיירה לא יהיה חלקי בטעם זה; ומשרד החינוך יסרת אותנו בטיירה האפשרית.

א. הכרמלי:

אני פסח שהסתמפתי בטיירה של ועדת הסרומים הציבוריים במעבדות, אבל אין לנסוע בהמוננים. משרד החינוך צריך להסדיר לנו דבר זה, כסם מסדר מסדר הטעו את טיירה של ועדת הסרומים הציבוריים.

ט. פרסיץ - היו"ר:

אני אביא בדברים עם משרד החינוך בקשר לטיור.

הישיבה נועלה בשעה 13.55.